

[Udenrigsministeren.]

en afspænding af de politiske tilstande i Europa og en gradvis tilbagevenden til normale forhold mellem de europæiske stater, som i de senere år er blevet en stadig vigtigere del af NATO-landenes politiske mål.

Efter regeringens opfattelse er der trods alle tilbageslag på længere sigt ingen anden acceptabel udenrigspolitisk målsætning end afspænding og forståelse i forholdet mellem øst og vest. Vi har med tilfredshed bemærket os, at der er bred enighed herom i de vestlige lande. Ikke mindst har vi bemærket, at Den tyske Forbundsrepublik — der har været udsat for så hårde og uberettigede anklager fra sovjetisk side — fastholder denne linje. Situationen er fortsat den, at vejen til sikring af freden i vor del af verden og til løsning af de grundlæggende politiske problemer i Europa går over forhandlinger, aftaler om nedsættelse af den politiske spænding og udbygning af fredelige forbindelser mellem staterne i det tempo, det herskende storpolitiske klima tillader.

Det er klart, at de øjeblikkelige muligheder for fremskridt i denne retning er yderst begrænsede i en situation, hvor Sovjetunionen ved sin handlemåde over for Czekoslovakiet har rejst diskussion om sine virkelige udenrigspolitiske hensigter. Håbet må være, at Sovjetunionens fremtidige politik — over for Czekoslovakiet og andre steder i verden — vil vise, at tvivlen er ubegrundet.

Over for de vestlige regeringer, herunder den danske, har den sovjetiske regering understreget, at aktionen i Czekoslovakiet ikke var rettet mod og ikke betød en ændret politik i forhold til disse lande. Selv om den globale magtbalance efter vor opfattelse ikke er påvirket af begivenhederne i Czekoslovakiet, og selv om det militære billede i Europa heller ikke er ændret afgørende, er det alligevel naturligt, at den opståede situation har givet anledning til drøftelser inden for NATO om de eventuelle forsvarspolitiske konsekvenser af den ændrede opstilling af Sovjetunionens styrker i Europa. Under disse drøftelser har vi fra dansk side på linje med en række andre medlemslande understreget nødvendigheden af i den foreliggende flydende situation ikke gennem pludselige og omfattende oprustningsforanstaltninger i de vestlige lande at bidrage til en

optræning af niveauet for de militære styrker på begge sider af demarkationslinjen i Europa. Dette synspunkt hviler på den opfattelse, at forøgelsen af antallet af sovjetiske styrker i Centraleuropa ikke betyder nogen øjeblikkelig tilsvarende forhøjelse af den militære trussel imod Vesteuropa. Hertil kommer efter regeringens synspunkt den opfattelse, at en kraftig militær reaktion på begivenhederne i Czekoslovakiet dels ville kunne bidrage til at give de sovjetiske begrundelser for interventionen et skær af troværdighed, dels ville kunne resultere i et rustningskapløb til skade for de fremtidige afspændingsmuligheder.

Samtidig er det klart, at den øjeblikkelige flydende og usikre situation understreger betydningen af fortsat vestligt sammenhold og agtpågivenhed.

Der er i NATO enighed om, at de seneste begivenheder må tages i betragtning ved overvejelserne om de enkelte NATO-landes forsvarsplanlægning, og at man bør stile mod at gøre NATO-forsvaret så effektivt som muligt. Drøftelserne vil nu blive fortsat på det ordinære NATO-ministermøde, som på grund af begivenhederne i Czekoslovakiet er rykket frem fra december til november.

Som allerede nævnt i regeringens tiltrædelseserklæring, ønsker vi at arbejde for en konference om de europæiske sikkerhedsproblemer. Det er stadig regeringens håb, at forudsætningerne for en realistisk videreførelse af afspændingspolitikken også på dette punkt på ny må komme til stede, så konferencetanken engang kan få bærekraft. Det må dog erkendes, at dyberegående meningsfyldte forhandlinger om disse problemer næppe vil kunne indledes under de nuværende vilkår.

Begivenhederne i Czekoslovakiet har kastet et skærende lys over den grundlæggende forskel, der er imellem NATO og Warszawa-pagten. En situation som den, der opstod i Czekoslovakiet, hvor det ledende medlem af den alliance, som Czekoslovakiet indgår i, med magt greb ind i landets indre anliggender, kunne aldrig være opstået inden for NATO-alliancen.

Det, vi nu har oplevet, er, at en politisk udvikling, som pegede i retning af et mere tillidsfuldt forhold mellem øst og vest, pludselig blev afbrudt, og at udviklingen i Europa blev skruet tilbage.